

תורה אור • פרשת וארא • מאמר 2

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה'...

”וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו...”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vaeira/2](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/vaeira/2)

1 וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' וארא אל אברהם כו'. הנה פרשה זו נאמרה תשובה על מ"ש למעלה וישב משה ויאמר למה הרעות כו'. והשיב לו הקב"ה וארא אל וגו'.

"ואלוקים דיבר אל משה ואמר לו: אני הוי'. ונראיתי אל אברהם..." וכו'. והנה, פרשה זו נאמרה כתשובה על מה שכתוב למעלה: "ומשה שב ואמר: למה הרעות..." וכו'. והקב"ה השיב לו: "ונראיתי אל..." וכו'.

2 וצריך להבין מה תשובה היא זו על למה הרעות. גם להבין ענין החטא שבעבורו בא הגלות בחומר ובלבנים כו'. וכבר נגזר כן בברית בין הבתרים ועבדום וענו אתם כו'. וכ"כ למה.

עלינו להבין איזו תשובה יש כאן על השאלה "למה הרעות". עלינו להבין גם מהו החטא שבגללו באה הגלות "בחומר ובלבנים" וכו'. הרי כך כבר נגזר בברית בין הבתרים: "ועבדום וענו אותם" וכו'. ולמה היה צורך בכל כך הרבה?

אך הנה כתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים שלבריאת שמים וארץ שיתף שם הוי' בשם אלקים.

אך הנה כתוב: "ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים": בבריאת שמים וארץ צירף ה' את שם הוי' לשם אלקים.

3 וביאור שני שמות אלו הוי' ואלקים הנה אלקים לשון רבים. כמ"ש כי אלקים קדושים הוא. והוי' הוא אחד.

ביאורם של שני השמות הללו, הוי' ואלקים, הוא כך: אלקים הוא לשון רבים, כפי שכתוב: "כי אלקים קדושים הוא". ואילו הוי' הוא אחד.

והענין דהנה כתיב גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר ואימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו כו'.

הענין הוא כך: כתוב "גדול הוי' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר". ומתי הוא גדול? כשהוא "בעיר אלקינו" וכו'.

כי מהיות לגדולתו ית' אין חקר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל לא שייך לומר עליו לשון גדולה כי אם בהתפשטות זיו והארה מבחינת מלכותו ית'.

מכיוון שלגדולתו ית' אין חקר, ושום מחשבה אינה יכולה לתפוס בו כלל, לא שייך לומר עליו לשון גדולה, אלא על התפשטות זיו והארה מבחינת מלכותו ית',

וכדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים והתפשטות והמשכה זו אינה אלא זיו והארה בעלמא ונקי אור אי"ס ב"ה וזיו השכינה שהוא רק כמשל אור המאיר מהשמש

כפי שכתוב: "מלכותך מלכות כל עולמים". התפשטות והמשכה זו אינן אלא זיו והארה בלבד, והן נקראות אור אין סוף ב"ה וזיו השכינה, שהם, בדרך משל, כאור המאיר מן השמש,

וכדכתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים שכמו שהאור הזה שמתפשט מהשמש להאיר על הארץ אינו

כפי שכתוב: "כי שמש ומגן הוי"ה אלקים". כשם שאור זה, המתפשט מן השמש כדי להאיר על הארץ, אינו

אלא זיו ואין לו ערך ויחוס לגבי עצמיות השמש שאינו ממהותו כלל אף שנמשך ומתפשט מהשמש
עצמו כך

אלא זיו, ואין לו ערך ויחוס לעצמות השמש, שכן אינו ממהותה כלל, אף שהוא נמשך ומתפשט מן השמש עצמה, כך
גם

החיות המתפשט לקיום והתהוות עולמות עליונים ותחתונים מריש כל דרגין כו'. אין זה אלא בחי' זיו
שאינן תופסים מקום וכולא קמיה כלא חשיב.

החיות המתפשט לקיום ולהתהוות העולמות העליונים והתחתונים, מריש כל דרגין וכו', אינה אלא בחינת זיו,
שאינן העולמות תופסים מקום, וכולא קמיה כלא חשיב.

4 והנה כתיב מה רבו מעשיך וכתיב מה גדלו מעשיך. מה רבו מעשיך קאי על עולמות התחתונים וכל
הברואים שבעוה"ז המתחלקים למיניהם בכמה מיני התחלקות רבי רבבות מדרגות בדצ"ח שכמה מיני
דומם וכמה מיני צומח כו'.

והנה כתוב: "מה רבו מעשיך", וכתוב: "מה גדלו מעשיך". "מה רבו מעשיך" מתייחס לעולמות התחתונים ולכל
הנבראים שבעולם הזה, המתחלקים לפי מיניהם לסוגים רבים ולחלוקות רבות — רבבות רבבות של מדרגות בדומם,
בצומח, בחי ובמדבר; שהרי יש סוגים רבים כל כך של דומם, וסוגים רבים כל כך של צומח וכו'.

5 וכל מין ומין יש לו טעם בפ"ע כמו תפוחים ואגוזים ושקדים. וכיוצא בהם בצומח שכל אי' יש לו טעם
בפ"ע שאין הא' דומה לחברו. וכן בכל מיני עשבים כל עשב יש לו טעם בפ"ע.

ולכל מין ומין יש טעם משלו, כגון תפוחים, אגוזים ושקדים, וכיוצא בהם בעולם הצומח: לכל אחד מהם טעם משלו,
ואין אחד דומה לחברו. וכך גם בכל מיני העשבים — לכל עשב יש טעם משלו.

6 והטעם הוא רוחני ממזל השופע עליו. שאין לך כל עשב מלמטה כו'. וכל זה הוא מפסולת עולמות
עליונים

והטעם הוא רוחני, ונובע מהמזל המשפיע עליו, שהרי "אין לך כל עשב מלמטה..." וכו'. וכל זה הוא מפסולת
העולמות העליונים,

וכמ"ש וכל קרבי את שם קדשו שיש בחיי קרביים עליונים שמבררים הפסולת להשפיע לעוה"ז הגשמי. כמו שכתוב: "וכל קרביי [יברכו] את שם קדשו"; שהרי יש בחינה של קרביים עליונים, המבררים את הפסולת כדי להשפיע אותה לעולם הזה הגשמי.

7 וכמארז"ל נטה שמאלו וברא ארץ. ונטה ימינו וברא שמים [וע' מזה בזהר ח"ב ד"כ ע"א].

וכמאמר חז"ל: "נטה את ידו השמאלית וברא את הארץ, ונטה את ידו הימנית וברא את השמים" [ועיינו בעניין זה בזהר, חלק ב, כ ע"א],

ל"ז ע"א. פ"ה סע"ב. ח"א ד' למ"ד ע"א] שהארץ מקבלת מבחי' שמאל וע"ז נאמר מה רבו מעשיך.

לז ע"א, סוף פה ע"ב; חלק א, ל ע"א]. הארץ מקבלת מבחינת השמאל, ועל כך נאמר: "מה רבו מעשיך".

אך מה גדלו מעשיך קאי על העולמות עליונים מלאכים ונשמות שמתענגים על ה' ואין תענוג א' דומה לחבירו.

אך "מה גדלו מעשיך" מוסב על העולמות העליונים, המלאכים והנשמות, המתענגים על ה'; ואין תענוג אחד דומה לחברו.

8 וכמארז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות. שנאמר להנחיל אוהבי יש כו'. ולכאורה אינו מובן למה צריך כל צדיק כ"כ עולמותוכי לנכסים הוא צריך.

וכפי שאמרו חז"ל: "עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלוש מאות ועשרה עולמות, שנאמר: 'להנחיל אוהבי יש' וכו'. לכאורה אין הדבר מובן: מדוע זקוק כל צדיק לכל כך הרבה עולמות? האם הוא זקוק לנכסים?

אך הענין כי שכר מצוה מצוה היא המשכת ענג העליון להיות נהנים מזיו השכינה וכל

אך העניין הוא ש"שכר מצווה — מצווה": זוהי המשכת התענוג העליון, כדי שיהיו נהנים מזיו השכינה. וכל

מצוה ומצוה יש לה ענג בפ"ע גם אין מהות צדיק אחד דומה לחבירו בעבודתו בהתפעלות אהו"ר. כי יש מתפעל כו' ויש מתפעל כו'.

מצווה ומצווה יש לה תענוג משלה. נוסף על כך, מהותו של צדיק אחד אינה דומה לזו של חברו בעבודתו, בהתעוררותו לאהבה ויראה; יש מי שמתעורר וכו', ויש מי שמתעורר וכו'.

9 ולכן עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק כו'. כי כל א' הוא מדור בפ"ע בבחינת

לכן, לעתיד לבוא, הקדוש ברוך הוא ינחיל לכל צדיק וצדיק וכו'. שכן כל אחד מהם הוא מדור בפני עצמו, בבחינת

זיו והשגה פרטית מיוחדת אשר משיג ונהנה ומתענג על ה' תענוג פרטי מיוחד ונבדל מתענוג והשגת צדיק חבירו כי כל חד לפום שיעורא דיליה.

הארה והשגה פרטיות וייחודיות, שהוא משיג ובהן הוא נהנה ומתענג על ה' בתענוג פרטי, מיוחד ונבדל מהתענוג ומההשגה של חברו הצדיק, שכן כל אחד הוא לפי מידתו.

וזיו השכינה כולל רבי רבבות מדרגות ומיני תענוג לנשמות עד אין קץ ותכלית ממש שהרי נמשך מאור א"ס ב"ה.

והארת השכינה כוללת רבבות רבבות מדרגות וסוגי תענוג לנשמות, ממש עד אין קץ ותכלית, שהרי היא נמשכת מאור אין סוף ברוך הוא.

10 והנה התחלקות החיות מאור א"ס לכל העולמות ברבוי התחלקות המדרגות בהרבה מיני תענוג לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה היא הנקרא בשם אלקים לשון רבים ע"ש רבוי התחלקות בהתפשטות החיות מלמעלה

והנה, חלוקה זו של החיות מאור אין סוף לכל העולמות, לריבוי מדרגות נבדלות ולסוגים רבים של תענוג, לכל אחד ואחד לפי מידתו, היא הנקראת בשם אלקים — לשון רבים — על שם ריבוי החלוקות בהתפשטות החיות מלמעלה.

והיא היא התפשטות גדולתו ית' בבחי' גילוי שיכירו וידעו גדלו ותפארתו שע"כ הם מתענגים לחזות בנועם ה'.

וזהו בדיוק התפשטות גדולתו ית' באופן גלוי, כדי שיכירו וידעו את גדולתו ואת תפארתו; משום כך הם מתענגים "לחזות בנועם ה'".

11 וזהו אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו. עיר נק' מה שמקובץ מכמה בתים. ובתים הם צירופי אותיות וכמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שני בתים.

וזהו [פירוש] "מתי הוא גדול? כשהוא בעיר אלקינו". "עיר" היא דבר המורכב מבתיים רבים. והבתיים הם צירופי אותיות, כמו שנאמר בספר יצירה: "שתי אבנים בונות שני בתים".

דהיינו בחי' אותיות והמשכות התחלקות החיות בכמה בתים ומדרגות כמו השכל שמתחלק באותיות המחשבה עד"מ.

כלומר, בחינת האותיות וההמשכות שבאמצעותן מתחלקת החיות לבתיים ולמדרגות רבות, בדומה לשכל המתחלק לאותיות המחשבה.

כך התפשטות גדולתו ית' מתחלק בכמה בחי' התחלקות ורבות התענוגים בכל עולמות לכל חד לפום שיעורא דיליה ואז נק' אלקים לשון רבים ע"ש רבות התחלקות בהתפשטות החיות בבחי' גילוי לעולמות ונבראים.

כך גם התפשטות גדולתו ית' מתחלקת לבחינות רבות ונפרדות, ולריבוי תענוגים בכל העולמות, לכל אחד לפי מידתו. ואז הוא נקרא אלקים, לשון רבים, בשל ריבוי החלוקות בהתפשטות החיות, כשהיא מתגלה לעולמות ולנבראים.

משא"כ הוי"ה נק' אחד שהוי"ה הוא בחי' מקור כל היות ושרשא דכולא קודם שבא לידי המשכה בבחי' גילוי בעיר אלקינו כו':

לא כן הוי', הנקרא "אחד", שכן הוי' הוא מקור כל ההויות ושורש הכול, קודם שהוא נמשך בבחינת גילוי "בעיר אלקינו" וכו'.

12 והנה מבחי' אלקים נמשך למטה בחי' היראה. וכמ"ש והאלקי עשה שייראו מלפניו. וכתוב את האלקים ירא.

והנה, מבחינת אלקים נמשכת למטה בחינת היראה, כמו שכתוב: "ואלקים עשה שייראו מלפניו", וכן כתוב: "את האלקים ירא".

והנה, מבחינת אלקים נמשכת למטה בחינת היראה, כמו שכתוב: "ואלקים עשה שייראו מלפניו", וכן כתוב: "את האלקים ירא".

והנה, מבחינת אלקים נמשכת למטה בחינת היראה, כמו שכתוב: "ואלקים עשה שייראו מלפניו", וכן כתוב: "את האלקים ירא".

והנה, מבחינת אלקים נמשכת למטה בחינת היראה, כמו שכתוב: "ואלקים עשה שייראו מלפניו", וכן כתוב: "את האלקים ירא".

13 וכן האהבה נמשכת ע"י בחי' אלקים דייקא. וכמ"ש הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו. וכתוב ואהבת את ה' אלהיך כו'

וכך גם האהבה נמשכת דווקא באמצעות בחינת אלקים, כפי שנאמר: "הללוהו בגבורותיו, הללוהו כרוב גדלו". ונאמר: "ואהבת את ה' אלקיך" וכו':

להיות האהבה להוי' בבחי' בטול במציאות לבחי' דלית מחשבה כו' צ"ל תחלה ע"י בחי' אלקים שיתבונן בגדולת א"ס ב"ה והתפשטותו ונבראים.

כדי שתהיה אהבה להוי' מתוך ביטול במציאות לפני הבחינה ש"לית מחשבה" וכו', היא צריכה לבוא תחילה באמצעות בחינת אלקים: על האדם להתבונן בגדולתו של אין סוף ברוך הוא ובהתפשטותו ונבראים.

14 ומזה ישוב לאהבה את ה' דלית מחשבה כו'. והיינו ע"י בחי' יחוד הו"י באלקים. וזהו וידבר אלקים אל

משה ויאמר אליו אני הו"י

ומתוך כך הוא ישוב לאהוב את הו"י, שעליו נאמר כי אין מחשבה [יכולה להשיג אותו], וכו'. כלומר, באמצעות בחינת היחוד של הו"י באלקים. וזהו [פירוש] "וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הו"י":

שע"י בחי' אלקים הוא גילוי שם הו"י. וע"י וארא אל אברהם ויצחק כו' הם המדות אהו"י כו' שנולדו מזה.

שכן באמצעות בחינת אלקים מתגלה שם הו"י. ועל ידי כך מתקיים "וארא אל אברהם ויצחק" וכו': הם מדות האהבה והיראה וכו', שנולדות מכך.

15 וע"י נאמר ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים שהוא יחוד הו"י באלקים להיות גילוי שם הו"י למטה.

ועל כך נאמר: "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים" — זהו ייחוד הו"י באלקים, כדי ששם הו"י יתגלה למטה.

אך הנה נודע כי האהבה שממטה למעלה עיקרה כדי להגיע שתהא באה על האדם מלמעלה האהבה העליונה שהיא העיקרית. והאבות הן הן בחי' המרכבה.

אך ידוע שעיקר מטרתה של האהבה [העולה] מלמטה למעלה הוא להביא לכך שהאהבה העליונה, שהיא האהבה העיקרית, תבוא על האדם מלמעלה. והאבות הם עצמם בחינת המרכבה.

פ"י כי אברהם מרכבה להאהבה העליונה. וכדכתיב ויסע אברהם הלך ונסוע ממטה למעלה עד הנגבה שהיא האהבה העליונה שתשרה עליו מלמעלה בבחי' רוכב והוא יהי מרכבה אליה.

פירוש הדבר שאברהם הוא מרכבה לאהבה העליונה. וכמו שכתוב: "ויסע אברהם הלך ונסוע", מלמטה למעלה, עד "הנגבה", שהיא האהבה העליונה, כדי שתשרה עליו מלמעלה בבחינת רוכב, והוא יהיה מרכבה לה.

16 והנה ע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא. אך מי הגורם ומחבר אהבה העליונה שמאתערותא

דלעילא שהיא בבחי' א"ס להיות שורה ומתגלה באתערותא דלתתא בנפש האדם שהוא גבול ונברא יש מאין.

והנה, באמצעות אתערותא דלתתא באה אתערותא דלעילא. אך מי גורם לאהבה העליונה, שמקורה באתערותא דלעילא והיא בבחינת אין סוף, לשרות ולהתגלות באתערותא דלתתא, בנפש האדם, שהיא מוגבלת ונבראה יש מאין?

הנה ע"ז נאמר באל שדי. פ"י שאמר לעולמו די עולמו הוא מ"ש עולם חסד יבנה.

על כך נאמר "באל שדי", כלומר: "מי שאמר לעולמו: די!" "עולמו" הוא מה שנאמר: "עולם חסד יבנה".

17 ופ"י יבנה בבנין. וכמ"ש בחכמה יבנה בית כאדם שבונה בית לשבת בו כך צריך החסד להיות נבנה בבית להיות בו ישיבת הנשמה כי חסד עליון ואהבה העליונה היא בחי' א"ס.

"ייבנה" פירושו שייבנה כבנין, כמו שכתוב: "בחכמה ייבנה בית". כשם שאדם בונה בית כדי לגור בו, כך יש לבנות את החסד בתוך בית, כדי שהנשמה תוכל לשכון בו. שכן החסד העליון והאהבה העליונה הם בבחינת אין סוף.

וא"א להיות בו משכן הנשמה ומכון שבתה כי אם ע"י כמה צמצומים להיות בחי' עולם והעלם אוא"ס ב"ה.

והוא אינו יכול להיות משכן לנשמה ומקום מושב לה אלא באמצעות צמצומים רבים, כדי שתהיה בחינת עולם והעלם של אור אין סוף ברוך הוא.

18 ולהיות נבנה בבחי' בית שהוא ע"י צירופי אותיות שתי אבנים בונות כו'. ועתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות בחי' יש וכמ"ש להנחיל אוהבי יש.

ולהיות בנוי בבחינת בית, שנבנה מצירופי אותיות: "שתי אבנים בונות" וכו'. ולעתיד לבוא ינחיל הקדוש ברוך הוא לכל צדיק שי עולמות, בחינת יש, כמו שכתוב: "להנחיל אוהבי יש".

שע"י כמה צמצומים וירידות והשתלשלות המדרגות יומשך שיתגלה החסד עליון והאהבה העליונה בבחי' יש כדי שיוכלו הנשמות לקבל ולהיות נהנים מזיו כו'.

על ידי צמצומים וירידות רבות והשתלשלות המדרגות, תימשך התגלות החסד העליון והאהבה העליונה בבחינת יש, כדי שהנשמות יוכלו לקבל וליהנות מהזיו כו'.

19 וזהו שאמר לעולמו די הוא בחי' הצמצום שע"ז וארא אל אברהם כו' להיות גלוי האהבה העליונה שהיא העיקרית. וע"ז נאמר ואהבת את ה' אלקיך ואהבת הוא פועל יוצא.

וזהו [הפירוש של] "אמר לעולמו די": זו בחינת הצמצום, שבאמצעותו "וארא אל אברהם" וכו', כדי שתתגלה האהבה העליונה, שהיא האהבה העיקרית. ועל כך נאמר: "ואהבת את ה' אלקיך"; "ואהבת" הוא פועל יוצא.

וכן לאהבה את ה' ולא כתיב לאהוב כו' כי העיקר הוא להמשיך האהבה העליונה בק"ש.

וכן נאמר "לאהבה את ה'", ולא כתוב "לאהוב" וכו', כי העיקר הוא להמשיך את האהבה העליונה בקריאת שמע.

20 והוא מ"ש אהבתי אתכם אמר ה' ואהבה זו תהיה בכל לבבך בתוך כל לבבך בשני יצריך.

וזהו שנאמר: "אהבתי אתכם, אמר ה'". אהבה זו תהיה "בכל לבבך" — בתוך כל הלב, "בשני יצריך".

שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה' כי בהמשיך עליו האהבה העליונה ממילא לבו המס ימס כהמס דונג כו'. ויהיה לאכפייא כו'.

גם היצר הרע יפנה לאהבת ה', משום שכאשר האהבה העליונה נמשכת עליו, לבו יימס מאליו לחלוטין, "כחמס דונג" וכו'. ואז תהיה אתכפייא וכו'.

וזה נמשך בק"ש כי מפסוקי דזמרה עד ק"ש צ"ל האהבה שממטה למעלה אבל בק"ש צ"ל המשכת האהבה העליונה:

וזה נמשך בקריאת שמע. מפסוקי דזמרה ועד קריאת שמע צריכה להיות האהבה שמלמטה למעלה, ואילו בקריאת שמע צריכה להיות המשכת האהבה העליונה.

21 אך הנה כל זה הוא בגלוי המשכת המדות אהוי"ר שהוא יחוד הוי' באלקים כשכבר נמשך בבחי' אלקים.

אלא שכל זה נוגע להמשכת המדות, אהבה ויראה, כשהיא גלויה; זהו יחוד הוי' באלקים, לאחר שכבר נמשכה בבחינת אלקים.

אבל ושמי הוי' דהיינו בבחי' הוי' לבדו קודם שבא לידי גלוי ההמשכה במדות שהוא מקור ושרש כל ההויות ומקור החיים כו'

אבל "ושמי הוי'" — כלומר, בבחינת הוי' לבדה, קודם שהיא באה לידי גילוי כהמשכה במדות; [הוי'] היא מקור ושרש לכל ההויות ומקור החיים וכו'.

לא נודעתי להם שאינו בא לידי גילוי בנפש מחמת אתערותא דלתתא רק מפני כי אשר קדשנו במצותיו דייקא. הקב"ה מניח תפילין כו'.

"לא נודעתי להם" — שכן בחינה זו אינה באה לידי גילוי בנפש מכוח אתערותא דלתתא, אלא רק בזכות "אשר קדשנו במצותיו", דווקא "במצותיו". הקדוש ברוך הוא מניח תפילין וכו'.

22 ות"ת שכנגד כולם שמקור התורה הוא למעלה מעלה. וכמ"ש בזהר ע"פ מה יתרון לאדם בכל עמלו

שיעמל תחת השמש שאני אורייתא דעמלה לעילא מן שמשא.

וגם [כך] לימוד התורה, השקול כנגד כולם, מפני שמקורה של התורה גבוה עד מאוד, כפי שנאמר בזהר על הפסוק "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש?": התורה שונה, שכן עמלה הוא למעלה מן השמש.

פִּי שֶׁהוּא לַמַּעֲלָה מַעֲלָה מִבַּחֲיֵי שֶׁמֶשׁ וּמִגֵּן הִי אֱלֹקִים דִּהְיִינוּ כִּשְׁהוֹיִיָּה נִמְשָׁךְ בָּאֱלֹקִים כּוֹי. וּגִילּוֹי בַּחֲיֵי זֶה לֹא נִמְשָׁךְ לַהֲאֻבּוֹת רַק לְיִשְׂרָאֵל בְּמִית פָּנִים בְּפָנִים דְּבַר כּוֹי אֲנֹכִי מִי שֶׁאֲנֹכִי כּוֹי:

הַכוּוּנָה הִיא שֶׁהִיא גְבוּהָה עַד מְאֹד לַמַּעֲלָה מִבַּחֲיֵינָה "שֶׁמֶשׁ וּמִגֵּן הוּיִי אֱלֹקִים", כְּלוּמָר, כֹּאשֶׁר הוּיִי נִמְשָׁךְ בָּאֱלֹקִים וְכוּי. גִּילּוּיָהּ שֶׁל בַּחֲיֵינָה זֶה לֹא נִמְשָׁךְ לַאֲבֹת, אֲלָא רַק לְיִשְׂרָאֵל בְּמִתֵּן תּוֹרָה: "פָּנִים בְּפָנִים דִּיבְרִי וְכוּי"; "אֲנֹכִי" — מִי שֶׁאֲנֹכִי וְכוּי.

23 אַךְ הִנֵּה כְּדֵי שִׁיחֵי בַּחֲיֵי זֶה בְּגִלּוֹי בְּמִית צִ"ל תַּחֲלָה בַּחֲיֵי הַסְתַּלְקוֹת לַמַּעֲלָה כִּי שֶׁרְשׁוֹ לַמַּעֲלָה הוּא בַּחֲיֵי מִטִּי וְלֹא מִטִּי וְהַחֲיֹת רְצוּא וְשׁוּב. וְכֵדִי שִׁיחֵי בַּחֲיֵי מִטִּי צִ"ל תַּחֲלָה בַּחֲיֵי לֹא מִטִּי.

אוֹלָם, כְּדֵי שֶׁבַחֲיֵינָה זֶה תַּתְּגַּלָּה בְּמִתֵּן תּוֹרָה, הִיא תַּחֲלִילָה צוֹרֵךְ בְּהַסְתַּלְקוֹת כְּלָפִי מַעֲלָה. שֶׁכֵּן שׁוֹרְשָׁה לַמַּעֲלָה הוּא בַּחֲיֵינָה "מִגִּיעַ וְאִינוּ מִגִּיעַ" (מִטִּי וְלֹא מִטִּי), וְ"הַחֲיֹת רְצָה וְשִׁבְחָה" (רְצוּא וְשׁוּב). וְכֵדִי שֶׁתִּהְיֶה בַּחֲיֵינָה "מִגִּיעַ", צְרִיכָה תַּחֲלִילָה לְהִיֹּת בַּחֲיֵינָה "אִינוּ מִגִּיעַ".

24 וְכַפִּי עֶרֶךְ הַשׁוּב בְּגִלּוֹי שֶׁאֲחִיכ כֹּךְ הוּא בַּחֲיֵי הַרְצוּא שֶׁבַּתַּחֲלָה. וְלִכֵּן הִיא מִתַּחֲלָה זֶמֶן הַגְּלוּת וְשִׁלְיֹת מִצָּרִים מִפְּנֵי הַסְתַּלְקוֹת הַחֲיֹת לַמַּעֲלָה.

וְכַפִּי שִׁיעוֹר הַ"שׁוּב" שֶׁמִּתְגַּלָּה לְאַחֵר מִכֵּן, כֹּךְ הִיא בַּחֲיֵינָה הַ"רְצוּא" שֶׁבַּתַּחֲלָה. לִכֵּן קִדְמוּ זֶמֶן הַגְּלוּת וְשִׁלְטוֹן מִצָּרִים, בְּשֶׁל הַסְתַּלְקוֹת הַחֲיֹת כְּלָפִי מַעֲלָה.

כִּי הִנֵּה כְּתִיב רֵם עַל כָּל גּוֹיִם הִי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. שֶׁכֵּל עֲכוּוֹ"ם מִקְבָּלִים שֶׁפַּעַם וְחִיּוֹתָם מִבַּחֲיֵי רֹמְמוֹת רֵם כּוֹי עַל הַשָּׁמַיִם כּוֹי.

שֶׁהֲרִי כְּתוּב: "רֵם עַל כָּל גּוֹיִם הִי, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ". כָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי הָאֱלִילִים מִקְבָּלִים אֶת הַשֶּׁפַּע וְהַחֲיֹת שֶׁלָּהֶם מִבַּחֲיֵינָה הַרֹמְמוֹת, מִן הַ"רֵם", כְּבִיכּוֹל, "עַל הַשָּׁמַיִם".

שֶׁכֵּשֶׁהוּא בַּבַּחֲיֵי הַמִּשְׁפִּילִי לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם אֲזִי מִי כֹהִי אֱלֹקֵינוּ כְּתִיב שֶׁאֵין הַקְּבִיָּה מִשְׁרָה שֶׁכִּינָתוֹ אֲלָא עַל יִשְׂרָאֵל.

וְכֹאשֶׁר הוּא בְּבַחֲיֵינָה הַ"מִּשְׁפִּילִי לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם", נֹאמַר: "מִי כֹהִי אֱלֹקֵינוּ", שֶׁהֲרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁרָה אֶת שֶׁכִּינָתוֹ רַק עַל יִשְׂרָאֵל.

25 וְהִינּוּ בְּהַמִּשְׁכַּת גִּילּוֹי אֹרֶם אִי"ס בִּיָּה לַמַּטָּה שֶׁתִּלּוֹי כְּמַעֲשֵׂה הַתַּחֲתוֹנִים הַמִּמְשִׁיכִים בְּעִבּוּדָתָם בַּחֲיֵי גִילּוֹי זֶה.

כְּלוּמָר, בְּהַמִּשְׁכַּת גִּילּוֹי אֹרֶם אֵין סוֹף לַמַּטָּה, הַתִּלּוּיָהּ בְּמַעֲשֵׂי הַתַּחֲתוֹנִים, שֶׁעַל יְדֵי עִבּוּדָתָם הֵם מִמְשִׁיכִים גִּילּוֹי זֶה.

משא"כ במקור למעלה שהוא בחי' רוממות גם העכו"ם מקבלים שפעם משם ע"י השתלשלות וירידת המדרגות.

אך לא כך הוא במקור שלמעלה, שהוא בחינת רוממות: גם אומות עובדי עבודה זרה מקבלות משם את השפע, באמצעות ההשתלשלות והירידה ממדרגה למדרגה.

וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבנ"י (כנודע מענין שבירת הכלים) וזהו שאמרו רז"ל למה נק' הר סיני שירדה שנאה לעכו"ם.

וכמו שכתוב: "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל" (כידוע בעניין שבירת הכלים). וזהו שאמרו חז"ל: "למה נקרא הר סיני? שירדה שנאה לעכו"ם".

דהיינו ע"י הר סיני דוקא בגילוי מ"ת. אבל קודם מ"ת לא היתה שנאה כלל שמשם גם עכו"ם מקבלים חיותם.

כלומר, דווקא באמצעות הר סיני, בגילוי של מתן תורה. אבל לפני מתן תורה לא הייתה שנאה כלל, משום שגם אומות עובדי עבודה זרה מקבלות משם את חיותן.

ולזאת כאשר אמר משה למה הרעות היתה זאת התשובה כי וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם ועתה אני רוצה שוידעתי

ולכן, כאשר אמר משה "למה הרעות", זו הייתה התשובה: "וארא אל אברהם" וכו', "ושמי הוי' לא נודעתי להם", ועתה אני רוצה ש"וידעתי

כי אני הוי' והייתי לכם לאלקים. פי' שבחי' הוי' לבדו הוא בעצמו יהיה לכם בבחי' אלקים השורה עליכם.

"כי אני הוי' והייתי לכם לאלקים". פירוש הדבר הוא שבחינת הוי' לבדה תהיה בעצמה לכם בבחינת אלקים השורה עליכם.

26 וכך היתה כוונת יעקב בתפלתו והיה הוי' לי לאלהים. פי' הוי' לבדו הוא בעצמו יהיה לי בבחי' אלקים. וכדי שיהיה גלוי זה גם בבחי' זו צ"ל תחלה הסתלקות החיות.

וזו הייתה כוונתו של יעקב בתפלתו: "והיה הוי' לי לאלקים". כלומר, הוי' לבדו, הוא עצמו, יהיה לי בבחינת אלקים. וכדי שגם בבחינה זו תהיה התגלות זו, היה צורך תחילה בהסתלקות החיות.

ושם הוא רם על כל גוים לפיכך במדה ומשקל שהיה צ"ל גלוי אלקות במ"ת. כך היה בחיי ההסתלקות וזמן הגלות ושליטת מצרים רד"ו שנה כו'.

ושם הוא "רם על כל גוים". לכן, כשם שנמדדה ההתגלות האלוהית שהייתה עתידה להיות במתן תורה, כך נמדדו ההסתלקות, זמן הגלות ושלטון מצרים כמשך רד"ו שנה וכו'.

ולכן גם בגלות אדום הוא אריכות הגלות בבחי' רצוא כדי שיהי' בחי' שוב לימות המשיח כו'.

ולכן גם בגלות אדום, אריכות הגלות היא כבחינת "רצוא", כדי שתהיה בחינת "שוב" כימות המשיח וכו'.

כי עין בעין כו' ביתר שאת ויתר עז מבמ"ת שלא ראו עין בעין כ"א שומעים הנראה וכו'.

כי "עין בעין" וכו', בהתעלות ובעוצמה גדולות יותר מאשר במתן תורה, שבו לא ראו עין בעין, אלא שמעו את הנראה וכו'.

27 והנה בחיי ראשונה שהוא בחי' יחוד הוי' באלקים בגלוי המשכת המדות נק' בכל לבבכם שהלב הוא מקור המדות ומשכנם.

והנה, המדרגה הראשונה, שהיא איחוד הוי' עם אלקים בהמשכת המדות בגלוי, נקראת "בכל לבבכם", שהרי הלב הוא מקור המדות ומקום משכנן.

משא"כ גלוי בחי' הוי' לבדו נק' בכל נפשכם שהוא בחי' התקשרות כל הנפש חב"ד בחב"ד ומחשבה דבור כו'.

לעומת זאת, גילוי הוי' לבדו נקרא "בכל נפשכם", והוא כחינת התקשרות הנפש כולה — חכמה, בינה ודעת — בחכמה, בבינה ובדעת, וכן במחשבה, בדיבור וכו'.

וכמ"ש ואשים דברי בפיו ודברי אשר שמתי בפיו. וכענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה. ואני המשנה המדברת בפיו וכו' ועי"ז ודברת בם כו'.

וכמו שכתוב: "ואשים דברי בפיו", וכן "ודברי אשר שמתי בפיו". וכעין זה, "שכינה מדברת מתוך גרונו של משה", וכן "אני המשנה המדברת בפיו" וכו'. ועל ידי כך מתקיים "ודברת בם" וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/vaeira/2

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק